

Izhaja:

10. in 25. vsakega
mesca.

Dopisi naj se frankujejo.
Rokopisi se ne vračajo.

MIR.

Velja:

za celo leto 1 gold.
za pol leta 50 kr.

Denar naj se pošilja pod
napisom: Izdajatelju
„Mira“.

Vsakemu svoje!

Leto II.

V Celovci 10. oktobra 1883.

Št. 19.

Enaka bremena — enake pravice.

Bili so nekdanji časi, v katerih so nekateri mislili, da so ljudje razne vrste, razne vrednosti in veljave; nemškoliberalci trdijo še naše dni, da prebivajo v Avstriji narodi više in niže vrste, narodi zlahtni in nezlahtni. Mi pa le mislimo po nauku naše sv. vere, do smo vsi bratje v Kristusu, da imamo vsi enake dolžnosti in enake pravice, ali kakor se večkrat po novinah bere: Enaka bremena — enake pravice.

Za velike dobrote, ki jih vsak prebivalec sprejema od svoje države, mora vsakdo nositi nekaj bremena.

Breme, ki ga mora nositi vsak državljani, je krvavi davek, to je: Vsak je dolžen, če je potreba in ga kliče svitli cesar, prijeti za puško in sabljo in zadostiti svoji vojaški dolžnosti. To breme je posebno naše dni postalo težavno. Od nemško-francoske vojske, od leta 1870 sem le štrli vsa Evropa v orožji in marsikteri, ki bi bil doma živo potreben, mora obleči vojaško suknjo. Slovenci nosijo tudi to breme, dajejo sinove svoje v vojske. Na Koroškem je med prebivalci dobra tretjina Slovencev. Ko bi se prešeli vojaki našega polka ali regimenta, gotovo bi se jih naštel več kot tretjina taci, ki so rojeni v slovenskih farah; saj so slovenski fantje zdravi in čvrsti in rastejo ravno kot sveče in jelke.

Breme, ki ga mora nositi vsak državljani, je denarni davek. In res, davkov je toliko, da jih človek komaj imenovati ve: so cesarski davki za državo, so davki za deželo, za občino in tako daleč; človeka res hudo stane, da vse poravna o pravem času. Slovenci tudi to breme nosijo in zvesto odrajujejo svoje davke. Ni še dolgo, kar mi je nek slovenski kmetič zatrdil: Gospod! s krvavimi žulji zaslužim denar; pa potim se in peham, in rajši si odtrgam od ust, da le svoje davke, posebno cesarski davek obravnam ob pravem času, to je moja prva skrb in moja največja čast. Slovenci na Koroškem pa te davke še težje plačujejo, kot sosedni Nemci. Doline in ravnine, po katerih stanujejo Slovenci, imajo le plitvo, lahko zemljo, ki rodi bolj lahkega žita; — manjka jim pašnikov, travnikov in planin, da bi mogli rediti in glešati živino, ki več denarja vrže kot žito; — nimajo pripravnih šol, da bi se bolj izurili v kmetijstvu, živinoreji, kupčijstvu, obrtniji in rokodelstvu. Na več krajih so po Koroškem razne više šole, postavim v Celovci šole, v katerih se odraščeni fantje učijo kmetijskih,

rudarijskih, obrtniških, kupčijskih in rokodelskih reči, — tudi šole, v kateri se kovači učijo podkovati konje, — šole, v kateri se učijo štenografirati ali hitro pisati; — v Belace je šola, v kateri se učijo fantje les rezljati in podobe narejati. Pa kaj, te šole so trdo nemške in slovenski fant težko ali nič ne razume in ne more napredovati. Tako mora Slovenec ostati pri trdem kruhu in vsa bremena težje nosi, kot Nemec.

Zraven krvavega in denarnega davka nosi Slovenec še drugo breme, katerega sosedni Nemec čisto nič nima, to je breme tujega jezika.

Nemci imajo svoj materni jezik povsod po šolah in kancelijah. Slovenci ga pa nimajo ne v šolah ne v kancelijah. Više in srednje šole so tudi za Slovence le nemške in še clo najnižje ljudske šole so za Slovence le nemško-slovenske, v katerih pa tudi le tuji nemški jezik stoji na prvem mestu, tako da se slovenski učenci ne naučijo slovensko moliti, brati in pisati, — da v šoli razun abednika ni slovenskih bukvic. In koliko denarjev se izda za ljudske šole! Za prihodnje leto 1884 bode se iz deželne matice za nje plačevalo 294.110 gold., katerim bojo tudi Slovenci donesli vsaj tretjino 98.037 gold.

Tudi po vseh kancelijah, naj si bojo cesarske, ali deželne, ali občinske, ali notarske, ali advokatske, po vseh dospodari le tuja nemščina. V teh kancelijah gre za premoženje, za čest, za svobodo, včasih clo za življenje in vse le v tuji nemščini, k večjemu se pokliče kak tolmač, od katerega se pa ne ve, ali prav tolmači. Kadar Slovenec gre v kancelijo, mora si poiskati tolmača in ga plačati, ravno tako, ko mu nemško pismo doide iz kancelije.

Kdor ima le količkaj srca do svojega bližnjega, mora obstati, da je to hudo breme za Slovence, morebiti hujše, kot krvavi in denarni davek.

Nemci in Slovenci nosijo svoje bremena in davke, Slovenci pa imajo še breme tujega jezika po vrhu.

Pa hvala Bogu: svet se obrača, dobili bomo enake pravice; se ve da se le počasno obrača, že se obrača 4 leta, pa se je le malo obrnilo. Pa upamo na besedo presvitlega cesarja in sedanjega ministerstva in gotovo bomo dočakali. Prva zvezda v starej tmuni nam je bil ukaz vis. dež. šol. sveta za šole v Šent Jakobu pri Rožnici; tam se bojo otroci 4 prva leta slovensko učili in vpeljalo se bo tudi v viši razred slovensko berilo, gotovo bojo dobile ravno to tudi vse šole, ki za to prosijo. Na pripraviški šoli v Celovci se učijo vsi priprav-

niki v vseh 5 razredih slovenskega jezika in tudi se predstavljajo trdi Nemci, ki so bili v slovenskih šolah, v nemške šole. Ravno tako se tudi pri uradnih in pri notarskih službah v novejših časih lepo gleda, da je novi uradnik ali notar zmožen slovenskega jezika.

Tako naša sedanja vlada kaže v besedi in dejanji, da je v resnici voljna, vpeljati ravnopravnost vseh narodov in nam Slovencem, ki nosimo enaka bremena, dati tudi enake pravice. Se ve da mi Slovenci težko čakamo teh boljših časov in marsikteremu se večkrat vsiljuje misel, zakaj da se neki tako počasno obrača na boljše? Na to vprašanje bomo odgovorili vprihodnjič in dokazali:

Kdo naj bolj zavra in brani, da mi Slovenci na Koroškem še nimamo enakih pravic?

Kaj nam poročajo prijatelji naši?

Iz Celovca. (Kaj dela naš deželni zbor?) Edinoglasno je zbor sklenil, visoko ministerstvo prositi, naj se velikanski Podklosterski grad, ki je lepota cele dežele — ne razdere, temuč popravi. — Da se Glina uravna in Gosposveško močvirje posuši, treba bo 190.000 gld.: 3 desetine tega plača država, 3 dežela, 4 pa posestniki, katerim se bode posestvo s tim zboljšalo. — Lanska jesen ste Drava in Zila dvakrat hudo razsajale in napravile groza veliko škode. Nabralo se je po milodarih od svetlega cesarja 30.000 gld., od vlade brezobrestno posojilo 200.000 gld. in od drugih dobrotnikov 179.912 gld., torej skupno 409.912 gld. Razdelilo se je 302.434 sld.; dalje se je nakupilo za 12.000 gld. žita za sejanje in za pol cene prepustilo poškodovanim kmetom. — V XI. seji — 22. septembra — se je spet spodbila prošnja Kotljancev, ki že 5 do 6krat prosijo, naj bi se ločili od občine Tolstirv in dobili svojo občino Kotlje. Gosp. poslanec Einspieler se je spet močno in srčno potegnil za Kotljance, pa vse zastonj, kakor lani. Naši liberalci poslušajo bolj na to, kar sporočajo gospodje uradniki, kakor na to, kar prosijo kmetje. — Zapuščina rajnega knezoškofa je narasla na 170.000 in daje toliko obresti, da se more 57 ubogih v hiralnici vzdrževati. Deželni zbor misli zidati novo hiralnico in svetlega cesarja prositi, naj bi en del državne dobrodejne loterije prepustiti blagovolili v ta namen. — Nektere občine so prosile, da bi smele davek ali takso pobirati od takih opravil, ki le posamezne občinarje zadevajo. Že od leta 1876 je deželna vlada to dovolila in tarifo napravila. Da se to zdaj spravi v red, naredila se je postava, po kateri se dovoli, za taka opravila pobirati takso od 50 kr. do 2 gl. 50 kr. — Od visoke vlade predložene postave deželni zbor ni sprejel in prosil za boljše, ki deželnim komisarjem daje več oblasti in pravice do cesarskih celakov. — 2. oktobra je poslanec And. Einspieler stal predlog, naj deželni zbor naredi postavo zastran bčelarije in torej vrvan kakor ribarijo in lov. — Živa potreba je, da bi se tudi na kmetih postavilo več učenih zdravnikov. Ako zdaj kdo hudo zboli, mora po dohtorja v kako mesto ali trg in plačati, da vse poka. Po novejši postavi se bo nekaj občin združilo v en zdravniški okraj, dobile bojo svojega dravnika, pa nekaj one plačevale, nekaj deželna Matica. Poslanci kmečkih občin niso gla-

sovali za ta predlog, temuč hotli so, naj se zdravnik živi od tega, kar zasluži, in deželna matica naj mu pridene na leto 300 gl.; pa so propadli. Deželni zbor je pa tudi sklenil, miniserstvo prositi, naj napravi tako šolo, v kateri se bojo mladenčji podučevali v zdravništvu tako, kakor so bili v prejšnjih časih praktični zdravniki, ki sicer niso bili visoko učeni dohtarji, pa od ljudstva spoštovani in tudi dalječ okoli radi poklicani Na kmetih je treba zdravnikov, ki bojo bolnike ozdravljali — dober kup. —

Iz Celovca. (Ali je res deželni mir v nevarnosti, če Slovenci svoje pravice zahtevamo?) Vselej, kedar mi terjamo, naj bi na Koroškem tudi slovenski jezik v veljavo stopil in naj bi se Slovencem dale slovenske šole in slovenske uradnije, sumničijo nas nemškoliberalni nasprotniki, da mi družega namena nemamo, ko ljudi hujskati in v deželi nemir delati. Mi smo pa že večkrat rekli, da je to grdo obrekovanje, in da ravno narobe le mi iščemo pravi mir. Tak mir, kakor je zdaj, da so Slovenci brez vseh narodnih pravic, da je slovenski jezik čisto v kot potisnjen, to ni pravi, ampak gnjili mir. Pravi mir pa bo prišel še le potem v deželo, ko bomo imeli vsi, Slovenci in Nemci, enake pravice. Ko se Slovenci ne bodo mogli več pritoževati, da se jim krivica godi, potem bo mir. Mi nikdar ne bomo Nemcem jemali njihovih pravic; tako se tudi ti ne bodo mogli pritoževati, in to bo potem pravi mir.

Da je resnica, kar pravimo, priča nam Belgiško kraljestvo, kjer je naša cesarjevičevna Štefanija doma. Tam je bil tudi prej vedni prepir, zdaj je pa mir. Kako to? — V Belgiji sta tudi dva naroda, Valonci, ki francozko govorijo, in Flamanci, ki imajo svoj poseben jezik, nekako podoben nemškemu. Dolgo časa so povsodi Valonci gospodarili, šole in uradnije bile so vse francozke. Flamanci so se pritoževali in zahtevali svoje pravice. Ravno te dni je umrl slavní pesnik Conscience (beri: Konsijans), kateri je začel pisati bukve v flamanskem jeziku in Flamance izbudil ter navdihnil z ljubeznijo do svojega jezika. Vedno glasneje začeli so Flamanci terjati svoje pravice. Belgiška vlada jo spoznala, da je najbolj pametno, ako se ljudem dovoli, kar tirjajo, zato je Flamancem dala enake pravice, kakor Valoncem, — in zdaj je mir!

Če tedaj mi Slovenci tirjamo enake pravice z Nemci, ne iščemo s tem prepira, ampak mi iščemo le pravi in stanovitni mir. Zakaj bi se tudi s tem mir kalil, ako se Slovencem to dovoli, kar Nemci že imajo, namreč narodne šole in uradnije? Mi ne kalimo miru, če terjamo to, kar nam po postavi gre; tembolj pa le nemškoliberalci prepir delajo in Slovence v enomer dražijo, ker jim ne privoščijo tistih pravic, ki jih je Slovencem dal sam svitli cesar!

Iz Celovške okolice. (Šolske olajšave. Nedelja — den Gospodov; — letina.) Ni dolgo, kar me sreča nek znan gospodar iz Žihpolske fare na vse zgoodej na potu iz Celovca. Prašam ga, odkod tako zgodaj, se ves jezen zareži: „Iz Celovca, sedel sem zavoljo šolskih zamud; obsojen sem bil plačati; ker pa nisem imel, so me pa

posadili; da bi črni muri popil te šolske zamude in nam skoraj prinesel obljubljeni šolske olajšave.“ Na Žihpoljah pa komandirajo nemško liberalni Slovenci, in ti bojo javeljne napravili prošnjo za postavne olajšave; kaj bi rekli njih Celovski in Vetrinjski generali!? — Moja hiša je blizu ceste, ki pelje v Celovec. Ta cesta je bila ob nedeljah in praznikih zapuščena in tiha; videl si ljudi, ki so se v cerkev peljali ali peš hodili. Zdaj je vsa druga, zdaj tudi te dni vozijo, kakor vsak drugi den: Ne človek, ne živina nima pokoja, — ne Bog ne dobiva nobene česti in zahvale in tudi uboga duša je čisto pozabljena. Fužinarji nič ne marajo za svete božje dni, ni se čuditi. Da pa prosti kmetje — menda naj več jih je iz Sveč — skorje in drva garičijo v Celovec, to pa je čisto kaj novega in prav žalostnega: „Kaj pomaga človeku, ako celi svet pridobi, dušo svojo pa pogubi, norec! Še to noč bode tvoja duša odvezta, in čegavo bo kar si nagrabil?“ — Letina okoli Zakamna in Vetrinj je prav dobra, našli in nasekli smo precej; hajda je zgodnja prav dobra, pozna ima veliko plev; krompir je pa tako debel in okusen, da še malo kedaj tako, tudi bela repa dobro kaže; bomo tudi lahko svinje pitali in klobase in klaje jedli.

Iz Bilčovsa. (Željuče; šola v Bilčovsu.) Pri Željučah so predlanskim Dravo ravnali. Na desnem bregu je stala ves Brežnje, ki je spadala v Podgorjansko faro pri Št. Jakobu. Ta ves je skoraj cela odplavala po Dravi, le par hiš od nje še stoji. Predrli so Dravsko strugo, in po sredi skopali nov rov. Res je Drava nekaj časa tekla po tem rovu, lanska povodenj pa je ta rov spet zasula s prodom in Dravo vrgla na levi breg proti Željučam, tako da je zdaj ta ves v nevarnosti. To Dravsko uravnanje je snedlo 22.176 gl., pa je le malo pomagalo. Sliši se, da bojo skorej spet začeli delati, da bojo Željuče zavarovali. Bog daj, da bi to drago delo prav veliko pomagalo. — Slišal sem iz zanesljivih ust pripovedovati, da se je Bilčovski šolski svet pri okrajnem šolskem совету potegnil za slovenske šolske bukve. Ta prošnja je dokaj pametna in opravičena, kajti v Bilčovski fari ni nobenega nemškega otroka. Gosp. župan, ki je tudi šolski načelnik, bo odposlal gotovo tudi tako prošnjo, kakoršno je nasvetoval poslednji „Mir“.

Iz pod Dobrača. (Podkloštrski grad; šolske veselice.) Ena nar lepših zidarij iz starih časov bil je grad v Podkloštru; zdaj je brez strehe in v nevarnosti, da ga bojo čisto podrli. Deželni zbor se je enoglasno potegnil za to, naj bi se grad pokrtil, ohranil in popravil. V tem smislu se je prošnja napravila na visoko ministerstvo. Pa kaj se zgodi! Ni še 14 dni, kar pošlje gojzdana vodnija v Gorici (Domänen-Direction) delavce, naj začno graško zidovje razdirati. Ravno pod gradom pa stoji cerkev in več drugih hiš. Lahko se pri razdiranju nameri, da kak kamen pade iz take višave v globočino in napravi veliko škodo. Zatorej je občinski župan prepovedal, da se zidovje ne sme dalje razdirati, dokler se ne naredijo potrebne zavarovarije. Vse mrmra in se čudi, da je tako malo mar Goriški vodniji za prošnjo deželnega zbora. — Neizrečeno bi bilo škoda za lepi grad in velika nesreča za Podkloštrsko ves. — Nekdaj se je šolsko leto končalo s tim, da so učenci očitno

pokazali, kaj so se naučili in da so pridni dobili šolska darila ali premije. Liberalci so nekaj novega zduhtali, šolske preskušnje odpravili in vpeljali šolske veselice. Pri teh učenci pojó, jedó, skačejo in druge burke vganjajo. Nekdo je baral kmeta, ki je bil priča take veselice, ali se mu je dopadla? Ta se pa takole odreže: „Res je bilo vse židane volje, in učenci znajo dobro jesti in piti, skakati in igrati. Ali to sem že tako prej vedel; jes bi bil rajši videl, da bi nam bili pokazali, kaj so se lepega naučili minulo leto.“ —

Iz Škofič. (Kaj bo iz takih otrok!) Kar se je pri nas zgodilo, tega bi človek skor ne verjel. Dva fantička, še ne čez 13 let stara, ubila sta tretjega fanta ravno take starosti iz roparskega namena. Nesel je namreč perilo; to sta mu pobrala, ko sta ga ubila. Drugo perilo sta zakopala, le en predpasnik (hirtah) je eden od morilcev precej vzel in nosil. Neki človek je predpasnik spoznal po ušitih črkah „M. Sch.“ in tako je hudobija na dan prišla. Prej so namreč dolžili nekega kranjskega berača Ilgovca, da je to storil in ga iskali. Žalostna mora biti odgoja sedajnih otrok, da jim take misli v glave pridejo! — Fanta sta zdaj zaprta in se obnašata kakor dva zrela tička in stara hudobneža.

Iz Sveč. (Huda Drava; — podjed; — žalostne reči.) Vse je bilo veselo, ko se je začelo govoriti, da bojo pri Dravi narejali zabranbe. Potreba je res velika, kajti pred Svečanami strašno jemlje. Začeli so res kole v Dravo zabijati in s kamnjem zasipati. Pa Drava je svoja Frava — je podrta zabrambo in za njo predrla nov rov, tako vsi koli in vse kamnje dalje notre iz Drave štrli. Tako se je ves denar v vodo vrgel, in še hujši je sedaj, ker Drava zdaj še bolj reže in jemlje. Bog obvari nas jeseni deževja in povodnji! Če se Sveško polje ne obvaruje prav dobro, godilo se bode v dveh — treh letih tako, kakor Brežnjam, ki so skorej vse šle po Dravi. Prišla je iz Celovca velika komisija pregledovat, pa ne vé se, kaj je sklenila. V Žabnikovej rebri pridno kamne lomijo za obrambe. — Letina je pri nas le srednja, po nekterih njivah in travnikih je podjed hudo razsajal, vse je pokončal ni žita ne trave, še drna ni več, gola črna prst; travniki so pokončani za več let. Sadja pa je dosti, da bi ga le ljudje pridno nasajali. Vsem je prav ljubo, da so gosp. učitelj napravili drevesnico in bojo šolarje učili tudi sadjereje. — Pa, da bi našli še toliko snopa, nasekli še toliko sena in natrgali še toliko sadja, — vse, vse nič ne bode pomagalo, če ljudje ne bojo znali bolj gospodariti. Imeli smo — hvala Bogu! — vendar le dobre letine, pa, Bogu bode potoženo! — Koliko hiš, ki so prej dobro stale in slovele ko bogate, se je prodalo in prišlo v tuje roke. Pijača, igra in ponočevanje je marsikakega pripravilo na beraško palico. Da bi se ljudje zvedrili! —

Iz Podjunske doline. (Slovenskim učiteljem nekaj!) Brali smo, da so presvitli cesar odlikovali več učiteljev po naši cesarovini. Tudi dva učitelja na Koroškem je doletela ta velika čast in sreča. Nadučitelj in okrajni šolski nadzornik gospod Tronegger Jožef v Belace je dobil zlati križ s krono, penzionirani učitelj v Št. Danielu, gospod Grünwald Ožbalt, je dobil srebrni križ s krono.

Vse gospode učitelje mora to odlikovanje ne samo veseliti, temuč tudi spodbujati, naj zvesto in srčno spolnujejo dolžnosti svoje. To veselje pa vendar gredi misel in teži srce marsikterega učitelja. Odlikovana sta oba Nemea in gotovo vredna tega naj višega odlikovanja. Vendar pa obžalujemo, da med slovenskimi učitelji ni nobenega, ki bi ga bila doletela ta velika čast in sreča. Spominjam se in spominjam, pa mi ne pride noben slovenski učitelj na misel, ki bi bil dobil kako cesarsko odlikovanje, vem le samo za penzioniranega učitelja gosp. Poznika Mih., ki je od leta 1825 do 1883, torej celih 58 let opravljaj zvesto učiteljsko službo; dobil je menda od svitlega cesarja srebrni križ s krono. Vem, da je po slovenskem Koroškem veliko učiteljev, ki svoje dolžnosti izvrstno spolnujejo na vse strani in so vredni vse česti in hvale. Pa kaj — morajo podučevati v dveh jezikih, ne morejo svojih učencev tako dalje pripraviti, kakor učitelji, ki podučujejo le v enem jeziku, — to, le to naše slovenske učitelje moti, zavra in mori. Ali ni temu taka? Gospodje učitelji prevdarite to in pomagajte si po novejši šolske postavi! —

Iz Velikovške okolice. (Dolgovi na kmetijah.) Vsi veseli smo kmetje brali, kako so se slovenski poslanci v Ljubljani oglašali za kmečki stan in naročili deželnemu odboru, naj poizvde, zakaj kmečki stan vedno bolj peša in propada. Najhujša stiska so dolgovi. Še tak kmet, ki nič ni dolžen, komaj izhaja, ker ima zadosti plačil na vse strani, pridelki so pa včasih le borni. Če ima pa kmet zraven drugih davkov še tisti davek, da mora vsako leto plačevati obresti od svojega dolga, potem pa žalostno pesem poje; naj bo še tako priden in varčen, zmirom bo le za druge delal. V nekem nemškem časniku sem bral, da so vsi kmetje v Avstriji (brez Ogerske) 2800 milijonov goldinarjev dolžni in da morajo vsako leto 168 milijonov obresti plačevati. Kaj pomaga kmetu dobra letina, kaj mu pomaga, če še tako lepo živino priredi, saj mora vse prodati, kar je boljšega pri hiši, ker ga od vseh strani za denar gledajo. Če ne plača, ga pa zarubijo. Najhujša reč je še ru-bežen. Če mu živino prodajo, to je toliko, kakor bi mu vse vzeli, ker brez živine in gnoja ni kmetovanja. Včasih pa tudi zavolj malega dolga celo kmetijo pod ceno prodajo in kmeta s celo rodovino poženejo po svetu. To ni prav. Ali je mar deželi kaj pomagano s tem, če je zmirom več beračev? Treba bo drugih postav. Dolžnika se ne sme čisto pokončati, ampak toliko se mu naj pusti, da si more še kaj pomagati, da zamore spolnovati svoje dolžnosti nasproti cesarju in nasproti človeški družbi. —

Iz Pliberka. (Prošnje za slovenske šole.) Šmihelska občina pri Pliberce je že odposlala prošnjo na deželni šolski svet, naj se na tamošnji ljudski šolji upelje slovenščina kot učni jezik vsaj v tej meri, kakor se je to dovolilo Št. Jakobske občini v Rožni dolini. Mislimo, da se ta prošnja ne more odbiti, ker Šmihelsko šolo obiskujejo sami slovenski otroci. — Slišim, da bode tudi občinski zastop v Prevaljah prosil, naj deželni šolski svet kaj ukrene, da se bodo vsaj slovenski otroci v Prevaljah naučili slovensko brati, pisati in krščanski nauk. Prevaljska občina šteje do 6000 duš; šola je v Prevaljah petrazredna. Večina šo-

larjev je slovenske narodnosti; nekaj je pa tudi Nemcev, namreč od nemških delavcev, ki pri fužinah delajo. Čeravno bi tudi nemškim otrokom nič ne škodovalo, ko bi se nekaj slovenskega naučili, vendar jih Slovenci k temu ne bodo silili, ampak prosili bodo le za slovenske otroke, da se vsaj skozi tri razrede podučujejo v slovenskem jeziku. S tem Slovenci kažejo svojo pravicoljubnost. Da se bo pa proti slovenski prošnji močno agitiralo, to že naprej vemo, ker je pri fužinah nekaj pruskih uradnikov. Vendar pa je upati, da bo pravica zmagala, ker to vendar ne gre, da bi pri nas beseda privandranih tujcev več veljala, ko ponižna prošnja domačinov Slovencev!

Iz Starega trga pri slovenjem Gradcu. (Slovenci, ne prebirajte nemškutarskih časnikov!) Žalostno je, da Slovenci še zmirom poslušajo zvižaje in laži, ki jih nemškutarji med ljudstvo trosijo po svojih časnikih, kakor so „Tagespost“, „Deutsche Wacht“, „Freie Stimmen“ itd. Zdaj so si napravili nemčurji še „lisjaka“, da bi z njim slovenske kmete na limanice lovili. Pojdi med Nemce, nikjer ne boš našel v gostilnah ali kavarnah „Mira“, „Gospodarja“ in drugih slovenskih listov. Na slovenskem Koroškem in Štajerskem pa boš prej našel tiste nemškoliberalne liste iz Gradca ali Celovca ali Celja na mizi ležati, kakor pa pošten domači časnik. Eden teh listov ima na čelu zapisano „viel Feinde, viel Ehre“; meni se pa zdi, da si je dozdej še malo „časti“ zaslužil, ker le nemir dela, duhovščini veljavo jemlje, slovenske kmete pa bega in meša s tisto nemščino, katere je tako povsodi preveč. Nam kmetom ti gospodji zmirom priporočajo in silijo nemški jezik; pa bi bilo veliko bolj pametno, ko bi se taki gospodje rajši sami učili našega slovenskega jezika, da bi zamogli in znali z nami govoriti in nam po slovensko dopisovati. Naš slovenski rod že od nekdaj tukaj živi in je tukaj doma; tisti pa, ki so iz tujih krajev k nam prišli, naj se učijo našega jezika, če hočejo med nami živeti, mi nismo dolžni, učiti se nemško zavoljo njih! Tudi naj pustijo vso hujskanje zoper č. duhovščino in naše poslance, mi smo tega že siti in hočemo mir imeti! —

Iz Ljubljane. (Naš deželni zbor.) To je dobro, da smo pri volitvah na Kranjskem Slovenci zmagali, tako da imajo zdaj naši slovenski poslanci v deželnem zboru prvo besedo. Letos so se prvo-krat zbrali, odkar so zlomljene Dežmanove grablje, in precej se pozna, da bodo ti naši možje boljše postave delali, kakor so jih nemškutarji. Poslanec Klun je predložil tako postav, da se ne bo smel vsak ženiti, ampak le tak, ki ima kaj premoženja ali pa dobro službo. To je čisto pametno. Do zdaj se je smel oženiti vsak berač, potem je pa z otroci po hišah beračil in kruha prosil. Kaj se bo tak ženil, ki še samega sebe ne more preživiti! Pa tudi za mlade in delavne ljudi je to dobro. Mladi možje, če se bodo hoteli oženiti, ne bodo zdaj toliko popivali po oštarijah in zapravljali, ampak bodo morali šparati, da kaj denarja pokažejo, sicer se ne bodo smeli oženiti. —

Ravno tako imeniten je predlog, ki ga je stavil dr. Vošnjak v zvezi z drugimi slovenskimi poslanci. Ta predlog se glasi: „Deželnemu odboru se naroča; 1. da poizveduje po uzrokih, vsled katerih kmetški stan čem dalje tem huje peša in

propada, ter v ta namen naj deželni odbor poizvé, koliko je na kmetiskih posestvih dolgá, koliko je posilnih dražeb in zakaj so se vršile, kako visoke so občinske, okrajne in druge priklade, in kako visoke so obresti, ki jih kmetje plačujejo. Tudi naj deželni odbor skliče shod zvedenih možakov iz deželnega zbora, iz kranjske kmetijske družbe, iz kmetov in iz pooblaščenecv c. k. deželne vlade. Ti morajo naj se posvetujejo, kako bi se dalo kmetiskemu stanu na noge pomagati, in deželni odbor naj predloži njih nasvete prihodnje leto deželnemu zboru, da bo ta o njih sklepal. Tako se glasi predlog slovenskih poslancev. Upati smemo, da dobimo boljših postav, ki bodo kmeta branile. Vendar je dobro, da nismo nemškutarjev poslušali, ampak slovenske poslance volili, ki imajo srce za nas! — Še nekaj imenitnega za kmeta je predlagal poslanec Šuklje, namreč: naj se napravi na Dolenjskem kmetijska in vinorejska šola. Taka bo za kmeta tudi dobra!

Na Dovjem. (Naj v miru počivajo!) Tukaj na Dovjem smo 5. p. m. pokopali prečast. g. Antona Furmacherja, ki so bili 21 let tukajšnji fajmošter, potem pa so v pokoju tukaj ostali in še 10 let tako rekoč kaplansko službo opravljali, dokler jih ni Bog k sebi na plačilo poklical v 82. letu njih starosti in 55. letu njih mašništva. Ranjki so bili izgledni duhovnik, so posebno radi in veliko molili, po letu in po zimi ob 4. ustajali in posebno redno in zmerno živeli, kar jim je gotovo k tako visoki starosti pripomoglo. Njih zgubo bomo toliko hujši čutili, ker bomo zanaprej le eno božjo službo ob nedeljah in praznikih imeli.

Iz St. Lamberta na nemškem Štajerskem. (Oče Celestin Koderman †) Dne 12. sept. smo tukaj pokopali čast. občespešovanega gosp. očeta Celestina Kodermana, ki imajo veliko zaslug za naš samostan, in Vam nekaj vrstic o njih pišem, ker so bili ranjki oče rojen Slovenec. Rodili so se namreč v Ljubljani 1816. Vodili so celo gospodarstvo našega samostana in to tako izvrstno, da so zasloveli še čez meje naše dežele. Živina našega samostana bila je pri raznih razstavah odlikovana. Uredili so pa tudi našo knjižnico (biblioteko), ki šteje okoli 20.000 zvezkov. Cele dneve, tudi o zimskem mrazu, tičali so v prostorih knjižnice in bukve v red spravljali. Znali so tudi piskati na piščalko, znali so lepo risati in slikati (malati); pečali so se z zgodovino in naravoslovjem; bili so dopisujoč član štajarskega zgodovinskega in naravoslovnega društva, zbirali so metulje in različne rude in kamne itd. Sploh bili so bistra glava, pravi ponos samostana, v vseh rečeh bili so zvedeni, in so nam Slovencem res čast delali. Spominjajte se toraj Slovenci, posebno Ljubljančani, tega svojega rojaka in stavite ga mladini v izgled!

Kaj dela politika.

Da se je pri volitvah Kranjskih grajščakov nepravilno ravnalo, in so na tak način nemškutarji zmagali, to je nemškim liberalcem čisto prav; da so pa pri volitvi grajščakov na Moravskem naši zavrgli štiri neveljavne nemškoliberalne glasove, to liberalce strašno jezi in vpijejo kakor jesiharji. — O delovanju koroškega in kranjskega dežel-

nega zbora poročamo v dopisih. — Hrvaški minister Bedeković je odstopil. — Ogerska vlada se želi s Hrvati z lepa pobotati. Slabo pa se s tem vjema vest, da hoče madjarona grofa Josipoviča narediti za hrvaškega bana. — V Trstu so zaprli vrednika irredentarskega lista „Independente.“ — Nekteri delajo na spravo med Poljaki in Rusini. Ako se to posreči, sme se imenovati velik dobiček za vse avstrijske Slované, vsaj se Poljakom ne bode moglo več očitati, da v svoji deželi nočejo poznati tiste pravičnosti, ki jo drugim, posebno Nemcem priporočajo.

Španci so jezni na Francoze, da so ti njih kralja Alfonza tako grdo sprejeli. Če je pa res, da je španski kralj stopil v zvezo z nemškim cesarjem, potem so Francozi lahko nevoljni, ker so po tem takem od samih sovražnikov obdani. Nezadovoljni pa so Francozi tudi s svojo lastno vlado, da si je na glavo nakopala Tonkingsko vojsko in skrb. — Srbski kralj Milan je v veliki zadregi, ker so pri volitvah za skupščino zmagali nasprotniki njegove vlade. Minister Piročanac in njegovi tovarši so morali že odstopiti, morda bo pa zdaj zmešnjava še več. — Vest, da bi bil bolgarski knez deželo zapustil in pobegnil, se spet preklicuje. — Kitajci so zelo razkačeni na vse tujce, in hočejo vse naše ljudi pobiti. Nevarnost je velika. Tega sovraštva so krivi Francozi; kaj so meli v Tonkinu iskati? Vsak narod brani svojo zemljo. — V Afganistanu so se nekteri divji rodovi vzdignili zoper kralja (emira). Prišlo je že do bitke in je bila kraljeva, 8000 mož močna vojska pobita. Emir zbira novih moči zoper puntarje.

Gospodarske stvari.

Pomoč za kmečki stan.

Vsak vé, kako je kmečki stan na nič prišel. Mnogi kmetje živijo le še od milosti svojih upnikov; drugi sekaajo zadnje ostanke nekdanjih lepih gojzdov, da se obdržijo po konci še toliko časa, dokler pade zadnja smereka ali zadnji hrast. Sila je velika, pa tudi pomoč je že blizu. V današnjem dopisu iz Ljubljane se bere, kako so se tam slovenski poslanci oglasili za kmečki stan. Pa tudi nemški poštenci morajo se že dolgo razgovarjajo, kako bi se dalo pomagati kmetu. Ni dolgo, kar so se nemški katoliški poslanci zbrali v Haidu in potem v Solnogradu, da se posvetujejo o kmečkih potrebah. Med nemškimi katoličani in med liberalci je namreč velik razloček. Liberalci se brigajo le za nemške šole, za nemški šulferajn, za popevanje in popivanje; nemški katoliški poslanci pa imajo srce za kmeta in njegove težave. Zato pa tudi mi te Nemce spoštujemo, z nemškimi liberalci smo pa v večni vojski. — Toda, poglejmo in poslušajmo zdaj, kaj so ti poštenci nemški morajo v Solnogradu ugibali in sklepati?

Rekli so, da je kmet prvi stebler države, ker on vse redi. Zato se mora kmet braniti in varovati, da ne propade. Rekli so, da je treba posebnih postav za kmeta, če ne, ga bodo zadržili oderuhi in taki bogatini, ki denar na obresti posojujejo. Rekli so, da se kmetije ne smejo kar tako meni nič tebi nič prodajati, kupovati ali razkosati, ampak da morajo cele ostati, da se ne smejo

preveč zadolžiti, da se ne smejo z avsakom malenkost zarubiti, da se otrokom, ki grejo od hiše, ne smejo prevelike dote dajati; če pride kmetija vendar na boben, da ima žlahta prvo pravico jo kupiti; da se sinovi, ki prevzamejo gospodarstvo, ne smejo k vojakom jemati; da se kmetija nikoli ne sme pod ceno prodati; kdor kmetu kaj posodi, da ne sme previsokih obresti jemati, in tudi nikoli ne sme tožiti za celi dolg (za šumo ali svoto), temveč samo za obresti. Če bi kak kmet zapravljaj ali slabo gospodaril, naj mu sodnija postavi sekvestra ali nadzornika; ta sekvester naj se vzame iz žlahte. To so najiminitnejše reči, o katerih so se ti možje pogovarjali. Pomenkovali pa so se še o mnogih drugih rečeh, ki kmeta zadevajo, prav z možato in resno besedo. Bili pa so zbrani taki možje, ki imajo kaj veljave, državni in deželni poslanci, grajsčaki, duhovniki, posestniki kmetij, učenjaki itd. Ti možje ne bodo ostali pri samih besedah, ampak bodo to reč gнали tako daleč, da morajo priti čisto nove in boljše postave za kmeta. Sedajna vlada pa je tudi prijazna kmečkemu stanu in je sama že obljubila, da hoče za kmete nekaj storiti, zato se nasvetom teh možakov ne bo upirala.

Veselite se toraj kmetje, ker tudi za Vas se bo na bolje obrnilo!

Zoper oteklinu pri konjih.

Če je konj na kolenih otekel, vzemi polič hudega vinskega jesiha, prideni soli, pusti en čas stati, prideni še pol funta sežganega bakra (kufra) in nekaj cinobra, to vkup zmešaj in konju na nogo obvezuj.

M. B.

Zlata vredna skrivnost.

Ako hočeš teleta zdrave in trdne imeti, daj jim prvega mleka, ki ga jim neumni ljudje odtegujejo. To mleko je natora nalašč naredila, da teletom izčisti čreva. Poglej zverino, ki jej nihče skute ne jemlje, pa je vedno zdrava in čvrsta.

M. B.

Za poduk in kratek čas.

Popis slovenske Koroške.

Cerkvena razdelitev.

Koroška (Krška) škofija se deli na 25 dekanij, in sicer je 13 nemških, 6 namešanih in 6 slovenskih. Nemške dekanije so: zgornja Dravska dolina, spodnja Dravska dolina, Belanska dolina, Sovodenj, zgornja Zila, Trg. Breže, Št. Vid, Krška dolina, Grobniško polje, Št. Lenart, Wolfsberg in Št. Andraž. — S temi kraji se ne bomo pečali dalje, ker smo namenjeni priobčiti le popis slovenskih krajev Koroške. Tedaj se nam bo pečati z dekanijami, ki so ali čisto ali pa vsaj večinoma slovenske. Čisto slovenske dekanije so: zgornji Rož, spodnji Rož, Tinje, Doberlaves, Velikovec in Pliberk. Namešane pa so dekanije: Kanalska dolina, spodnja Zila, Beljak, Celovec mesto, Celovec okolica in spodnji Dravberg.

1. Dekanija Kanalska dolina.

Prebivalstvo te dekanije je namešano. Slovenske fare so: Lipalja ves (Leopoldskirchen),

Ukve (Ugowitz), Ovčja ves (Wolfsbach), Žabnice (Saifnitz, sedež dekanije) in Vrata (Thörl). Nemške pa so fare: Pontafel (Pontabel), Malborget (Naborjet), Goggau (Kokovo), Raibl in Tarvis (Trbiž, sedež okrajne sodnije). Posebna znamenitost tega kraja je sloveča Božja pot sv. Višarje na visoki gori. Sploh je ta kraj sino gorat. Mogočni vrhovi strmiyo v nebo na meji slovenskega, nemškega in laškega naroda. Močna trdnjava Naborjet ima namen, braniti Avstrijo proti napadom od laške strani. Tukaj in na Predelu pričajo spomeniki o dveh krvavih bitkah od leta 1809, ko so se naši junaško branili proti francoski nadsili. Na Predelu je zapovedoval stotnik Herrmann, v Naborjetu pa stotnik Hensel; od dveh strani namreč so si hoteli Francozi pot predreti v notranje avstrijske dežele. Hensel in Hermann branila sta se kakor leva do zadnje kaplje krvi, nič nista hotela slišati o predaji, ampak rajši izvolila junaško smrt, pomorivši poprej veliko število sovražnikov.

Iz Trbiža grejo tri železnice in štiri ceste (na Kranjsko, na Goriško, na Laško in v Beljak). Zato je bil Trbiž zmirom imeniten kraj v vojaških rečeh. Leta 1797 je malo manjkalo, da niso Francozi tukaj vjeli nadvojvoda Karola. Rešil ga je podpolkovnik Fedak, ki je v neki soteski s svojimi huzarji Francoze toliko časa nazaj odganjal in mudil, da je imel nadvojvoda čas ubežati.

Med avstrijskim Pontabelnom in laško Pontabo teče le boren potok, in vendar kak razloček! Tukaj nemška beseda, nemška šega, nemško zidanje, — tam laška beseda, laška šega, hiše po laško zidane.

V Rajbeljnu kopljejo rudo. Iz Rajbeljna se zamore priti na veličastni Mangart, ki stoji na meji Koroške, Kranjske in Goriške dežele, ter je 8462 čevljev visok. Na vrhu krasen razgled.

Kanalska dolina slovi po lepem plemenu ovc. Tuji kupci zelo obrajtajo ukviške ovce. Kanalčani so čvrsto raščeni, govorijo lepo slovensčino in se je tudi ne sramujejo. Včasih so veliko zaslužili s tem, da so vozarili dile in razno lesovje. Zdaj jim je to železnica vzela. Mnogi grejo po svetu kot drvarji in zidarji.

Spominčice na nekdanje čase.

Leta 1720 je bilo mnogo vina; točili so ga po 6 do 8 soldov bokal. — Leta 1723 bilo je mnogo pogorišč; dva dni po sv. Lorencu pogorel je ves Celovec, samo cerkev Uršulink je ostala. — Leta 1732 so začeli zidati farno cerkev v Kamniku. — Leta 1740 bila je velika lakota in dragina. — Leta 1757 je skoz dva meseca, maj in junij, deževalo, potem pa nič več, tako, da je nastala huda suša. — Leta 1805 bil je silno velik naliv; Šmartin je bil kakor otok v morji; pri Novi Štifti je utonilo 40 romarjev, ko so na svislih spali in je voda po noči pridrla in svisli spodkopala. — M. B.

Smešničar.

Žena: „Toliko časa se klatiš po tabernah, da se že dan dela!“

Mož: „Ali misliš, da bi se zdaj še ne delal dan, ko bi jaz v postelji ležal?“

Kaj je novega križem sveta?

* Družba sv. Mohora podá svojim udom letos sledeče knjige: 1. Življenje Marije in sv. Jožefa II. snopič; 2. Cecilija I. del; 3. cerkvena zgodovina I. snopič; 4. slovenski pravnik I. snopič; 5. slovenske večernice 37. zvezek; 6. Koledar za leto 1884. Knjige se ravno razpošiljajo; Goriški udje so jih že dobili. V šestih tednih bodo jih vsi družabniki v rokah imeli. — Zavolj Železnice v Železno Kaplo se spet čuje, da nekaj pregledujejo in merijo, pa ne samo do Kaple, ampak tudi na Jezerskem vrhu. Naša misel je tudi taka, da se železnica samo do Kaple ne bo splačala; če se pa naprej potegne čez Jezerski vrh noter do Kranja, zna še imenitna postati, ker je iz Trsta ali Ljubljane na spodnje Koroško vendar veliko bližje čez Jezerski vrh, kakor pa po dolgem ovinku na Trbiž in Beljak. — Komisija je pregledala zgorenje Dravo in se bo uravnanje struge že prihodnje leto začelo. — Prezv. g. knezoškof so birmovali v Žabnicah in v Wolfsbergu. Birmancev je bilo v Žabnicah blizu 900, v Wolfsbergu pa čez 100. — Pogorelcem v Blatogradu so svitli cesar podarili 400 gld. — Cerkevna oprava, kakršna se izdeluje na Koroškem, je bila razstavljena na ogled v hiši katoliških pomočnikov v Celovcu. — Tisti trije fantini (20, 19 in 16 let stari), ki so pri Gospi Sveti napadli in oropali godeca Petza, obsojeni so bili eden na 4, dva na tri leta težke ječe. — Pri konjski razstavi bilo je z darili odlikovanih 43 konj, pa noben celak. — Pri razstavi za junce v Velikovem je bilo sedem juncev odlikovanih z darili. — V Blatogradu je že spet gorelo. Zažgala je neka posestnica sama. Odpeljali so jo že k deželni sodniji. — Na Grobniškem polju našli so spet več starih rimskih ostančkov. — Mestni zbor v Beljaku se poganja za to, da se žganjarstvo omeji, davek od piva in cena soli pa zmanjša. — Na Celovskem kolodvoru našli so v četrtek človeško glavo vso z nožmi obrezano, v Annabichel pa truplo brez glave. — V Rečah so dobili v turn novo uro; ko so jo pripeljali, so jej zvonili. Kdo jo je neki tako visoko posvetil? Morebiti kdo izmed nemškoliberalnih Slovencev, kterih tam vse mrgoli. — Pri razstavi za sadje bilo je iz slovenskih krajev pohvaljeno sadje g. pl. Sternfelda v Radešah, g. Jos. Steinerja v Kotmari vesi in graščine Pirkhof pri Kotljah. Kolajne za lepo sadje pa sta dobila g. inženir K. Miller v Poracah in g. učitelj Trunčnik v Freudenbergu.

* Slovenski učitelji imajo dne 18. t. m. zborovanje v Ljubljani. — Občina Dolenji Logatec izvolila je gospode barona Winklerja, grofa Thurna in okr. glavarja Mahkota za svoje častne občane. — Za pogorce v Koritnici nabralo se je 626 gl. — Nekterim mestnim učiteljem v Ljubljani je mestni zbor plače povišal. — Tisti klatež, ki je svojega brata duhovnika in profesorja Klemenčiča napadel, bil je obsojen na 4 leta ječe. — Ulanci so zapustili Ljubljano in šli v Celovec nazaj.

* V Haložah se je judom zadnji čas slabo godilo. V Bednjici so judu Fricu vse pobili, ter mu izpustili 600 vedrov vina in 20 vedrov žganja. Nič bolje se ni godilo drugim židovom, Deutschu, Kleinu, Blasu itd. Župniki so jih branili, sicer bi bili judi še ubiti. — „Slov. Gospodar“ imel je tis-

kovno pravdo pred Celjskimi porotniki dne 6. t. m. Izid nam v času, ko to pišemo, še ni znan. — V Celjsko gimnazijo se je letos vpisalo mnogo dijakov. Ljudje tožijo, da še vedno ni slovenskih paralelk, ker potem zgubijo slovenski šolarji eno leto, ker se morajo prej na vadnici eno leto nemščine učiti, da se zamorejo v gimnazijo sprejeti. — V Konjicah so nemčurji kovali „ortsgrupo“ za nemški šulferajn in otrobe vezali. Eden je rekel, da so Konjice na nemški zemlji! Bilo je tudi nekaj slovenskih kmetov zraven in teh ni bilo nič sram, ko so take reči poslušali! Če so Konjice na nemški zemlji, potem so pa slovenski kmetje tujci na zemlji svojih očetov! — Profesorju Mikošiču, našemu učenemu rojaku, poslal je srbski kralj Milan red sv. Save.

* Županstvo v Biljani sklenilo je, da hoče odslej uradovati samo v slovenskem jeziku. — Zadnjo „Sočo“ je državni pravdnik zasegel. — Novi goriški nadškof prečastiti gosp. dr. Zorn so že prisegli. Knezonaškof bodo 14. t. m. slovesno zasedli svoj pastirski prestol.

* V Bosni so vjeli roparja, na kterega glavo je bilo postavljenih 500 cekinov. — Na Tirolskem Sajsu je strela štiri vole ubila. V Igelsu je pa ogenj strašno razsajal in za 128.000 gl. škode naredil. Cerkev je močno poškodovana. — V Langen, kjer prerov delajo, je delavec drugega delavca zaklal, potem ko so ga zaprli, se je pa v ječi obesil. — V Salapulki so ustrelili jerebico, ki je imela bele perutnice. — Na Dunaji je neka žena zavolj revščine zastrupila sebe in štiri otroke. — Novi „rotovž“ na Dunaji je dodelan in bil te dni blagoslovljen. Stane nič manj ko 14 milijonov goldinarjev. — 12. septembra je minulo 200 let, kar so bili Turki pred Dunajem tepeni. Po cerkvah so se brale za hvalne maše. Tudi Poljaki so v Krakovem ta spomin slovesno obhajali, ker je njihov kralj Sobieski največ pripomogel k zmagi nad Turki. — Nemiri zoper jude na Ogorskem postajajo bolj redki, preselili so se pa na Hrovaško. Na več krajih so ljudje judom vse pobili. Enemu so spustili 400 vedrov vina. Judje bežijo. — Pismonošem se je plača povišala na Dunaji, v Pragi, Trstu, Brnu, Levovu, Građu in v Krakovem. — V Opavi (v Šleziji) odprla se je letos česka privatna gimnazija. Še pred kratkim so bile razmere v Šleziji za Slovane skor tako žalostne, ko na Koroškem. Energični Čehi pa si bodo, kakor se vidi, kmalo na bolje pomagali. — Na Dunaji je neki tat s ponarejenim ključem odprl Wertheimarsko kaso in ukradel 10.000 gl. — V Steinamanger so tatovi pokradli v cerkvi za 700 gl. vrednosti! — Poštne hranilnice bodo vpeljali tudi na Ogorskem. — Divje koze hoče grof Černin tudi na Českem zarediti. Pustil je več mladih tje pripeljati. — Med pridigo omedlel in umrl je neki duhovnik na Avstrijskem. — V Košicah je nekdo v gledišču (teatru) zavpil, da gori. Vse je hitelo ven, več otrok se je zmečkalo, mnogim so zlomili roke ali noge. Tatovi so pa med tem pridno kradli mošnje in ure. Gotovo so bili tatovi zmenjeni in so nalašč zagnali krik, da gori, da so zamogli v zmešnjavi krasti. — V Aradu je poštni hlapec vkradel denarno pismo s 15.000 gl. — Lepa storija se pripoveduje iz kraja Helmschen. Na sejmu je bil nekemu krčmarju konj ukraden in nikjer ga ni mogel najti. Ves žalosten gre domu. Po noči pa

sliši svojega konja rezgetati. Skoraj svojim ušesom ne verjame, pa vendar gre gledat. Res najde pred hišo svojega konja upreženega, na vozu pa sta dva moža spala. Ta dva sta mu namreč konja ukradla, potem se dobro napila, ukradenega konja upregla in se peljala domu, pa na vozu zaspala. Konj je pa sam šel naprej in sicer tje, kjer je bil vajen, namreč k svojemu staremu gospodarju. Tako je prišel konj na svoj dom nazaj in je kar oba tatova seboj pripeljal. — V Lincu so pivo čez Donavo vozili in jim je en sodček v vodo padel in naprej plaval. V Požunu na Ogerskem so pa ta sod vojaki iz vode potegnili in pivo popili. Rekli so, da jim je prav teknilo. Prazni sod poslali so potem pivovarju nazaj, ker je bilo njegovo ime v sod zarezano. — Pred sodniki v Pešti stojé zdaj morilci Majlatovi. — Pri samostanski cerkvi v Munkaču je bil med drugimi berači tudi neki mož z fantičkom, ki je imel obe nogi polomljeni, in je cerkvene pesmi popeval. Ljudje so mu mnogo dajali. Tudi neka kmetica mu vrže krajcar. „Mama, ali tudi vi mi daste krajcar!“ zavpije fant. Ženska ostrmi in ko v fantu svojega sina spozna, jej pride tako slabo, da je padla v omedlevalo. Tisti mož, ki je z otrokom beračil, ga je bil namreč tej kmetici vkradel in mu obe nogi zlomil, da so ljudje rajši dajali. Fant je krajcarje nabiral, dedec jih je pa zapijal. Zdaj so lumpa pod ključ djali.

* V Doveru na Angležkem so postavili zdaj grozno velik top (kanon) k morskemu bregu. Za en strel se nabaše v top 450 funtov smodnika, in kedar vstrelji, strese se zemlja in vse šipe v oknih mesta se razletijo. — Kralju Milanu srbskemu podaril je naš svetli cesar lastništvo peš-polka št. 97, v katerem služijo slovenski Kraševci. — Na Nemškem so našli pod zemljo več sodov in v njih še precej dobro usnje. V starih bukvah so našli zapisano, da so bili tu pred 400 leti usnarji. Tedaj je usnje v sodih 400 let staro. — V Egiptu je za koleru umrlo blizu 30.000 ljudi; zdaj je pa bolezen nekaj ponehala. — Umrli v Gorici pokopani grof Šambor je sv. očetu papežu precejšno svoto zapustil. — Poljaki in drugi Slovani v Milwaukee v Ameriki so naredili veselico v spomin kralja Sobieskega.

Duhovniške zadeve v Krški škofiji.

Za župnika v Št. Danielu nad Pliberkom imenovani so č. g. Martin Štembov. Š. g. Ignacij Robas, dozda provizor v Šmartnu pri Beljaku, so šli za provizorja v Hribe (Kreig). Č. g. Konstantin vitez Steinberg, dozda kaplan pri sv. Hemi (Gurk) so šli za provizorja v Št. Jur na Jezeru. Č. g. novomašnik Franz Kindlmann so prišli za kaplana k sv. Hemi. — Č. g. Jož. Trampus, župnik v Št. Lipsu, so šli v pokoj. —

Listnica vredništva.

Nepomuk: „V Pliberce, v Rožee“ je staroslovenski local, ki ga Rusi še vedno rabijo in pišejo, na Koroškem pa se še po večem tako izgovarja.

A. D. v Č. V. Kako se kuha „koritnjak“ bomo kmalo enkrat popisali.

Gosp. A. R. Svoto 11.15 smo prejeli, hvala lepa! Pa iz važnih nagibov „Mir“ ne razglašate teh daril. Prosimo za naslov, da prejemo pismo potrdimo.

Sadjerejcem!

Iz moje drevesnice, katero je moj pokojni soprog kupil iz zapuščine umrlega umnega sadjerejca župnika Pinter-ja,

prodam več stotin

lepo raščeni 4 do 7 letnih jabelčnih in hrušvih drevesec, in sicer jabelčne po 40 do 50 kr., hrušve po 50 do 60 kr. eno drevesce.

Vsa drevesca so najzlahtejših sort. Kdor jih želi, naj se kmalo oglasi, ker bo zaloga brž ko na v kratkem razprodana.

Poljce na Gorenjskem, pošta Begunje.

Marija Sturm.

Hiša na prodaj

za 12 mernikov posetve njiv, v velikej vasi, pripravno za vsacega obrtnika, posebno za kovača.

Več pové J. Kordež v Št. Jurji pri Kranji.

Kovačnico v najem

in tudi stanovanje ž njo vred dá

Pavlin

v Svetnej vasi, pošta Unterbergen, Koroško.

Loterijske srečke

Gradec	18	89	23	64	32
Trst	87	42	83	60	9

Tržno poročilo.

Na birne se plača v Celovci: pšenica po 6 gold. 20 kr., rež 4 gold. 85 kr., oves 2 gold. 35 kr., ječmen 4 gld. 20 kr., turšica 4 gld. 30 kr. fižol 6 gold. 36 kr., ajda 4 gold. 22 kr., krompir 90 kr. Goveje meso je v Celovci po 54 do 60 kr., kilo, telečje po 80 kr. špeh 82, mast 88, maslo 1 gold. 12 kr., puter 95 kr., Seno je od 2 gold. 10 kr. do 2 gold. 70 kr., 100 kil slama od 1 gold. 65 kr. do 2 gl. Drva od 80 kr. do 1 gl. 20 kr. kvadr. meter.

Pogled na žitne cene kaže, da so od zadnjih precej padle, to pa, ker pridejo od vseh krajev še precej dobra poročila. Turšica se je dobro obnesla. Hajda je bolj slaba, posebno na Koroškem in Notranjskem. Hmelja so na Štajarskem, Českem in v Galiciji precej pridelali; cene so nižje ko lani, vendar se hmelj bolj splača kmetu, ko vsako drugo žito. Sadja je prav dosti na Koroškem, Štajarskem, Českem in drugodi; cene so nizke; bolje ga je posušiti, ko pod ceno prodajati. Zgodnji krompir je bil prav lep in dober; če bo pa jeseni deževalo, kakor se kaže, bo pozni krompir slabjši. Detelnega semena bo letos dosti in lepega, posebno na Štajarskem. Vina je v Dalmaciji toliko, da ne vejo kam z njim; na Štajarskem ga ne bo prav veliko, pa tist bo dober; na Goriškem in Laškem se je dobro obneslo. Na Avstrijskem, Moravskem in sim ter tje na Štajarskem je grojzde prepozno zoreti začelo in ne bo tako sladko, kakor v južnih krajih.